

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **JUDr. Ing. K. N., Ph.D., MBA**, zastoupen Mgr. Karlem Nedbálkem, advokátem se sídlem Slušovice 520, Slušovice, proti žalovanému: **Zeměměřický a katastrální inspektorát v Brně**, se sídlem Moravské náměstí 1, Brno, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 13. 12. 2018, č. j. 29 A 224/2016 – 45,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 13. 12. 2018, č. j. 29 A 224/2016 - 45, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Katastrální úřad pro Vysočinu, Katastrální pracoviště Pelhřimov (dále jen „katastrální úřad“) rozhodnutím ze dne 14. 6. 2016, č. j. OR-95/2016-304 nevyhověl nesouhlasu žalobce s neprovedením opravy katastrálního operátu s odůvodněním, že se nejedná o chybu. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, které žalovaný rozhodnutím ze dne 4. 10. 2016, sp. zn. ZKI BR-O-77/705/2016-11 zamítl a rozhodnutí katastrálního úřadu potvrdil. V odůvodnění konstatoval, že se v daném případě nejednalo o chybný zápis práva do katastru nemovitostí a pro opravu tudíž nebyly splněny zákonné podmínky.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“). Krajský soud žalobě vyhověl, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V odůvodnění shrnul předmět sporu a uvedl názory stran. Podle žalobce měla chyba spočívat v neúplném zápisu exekutorského zástavního práva

na příslušný list vlastnictví, který neodpovídá předložené listině – exekučnímu příkazu o zřízení exekutorského zástavního práva. Směnečná odměna uvedená na vkladové listině je podle žalobce zvláštní částkou, která má být v katastru evidována samostatně. Podle žalovaného je však tento údaj zahrnut v pojmu „příslušenství pohledávky“. Krajský soud předloženou věc zredukoval na otázku, zda jednotlivé nároky specifikované v exekučním příkazu je možné označit za příslušenství pohledávky nebo lze některé z nich označit jako samostatné dluhy ze stejného právního důvodu. Po posouzení dospěl k závěru, že tzv. směnečná odměna uvedená v § 48 zákona č. 191/1950 Sb., směnečného a šekového (dále jen „směnečný zákon“) není příslušenstvím pohledávky, a proto byl žalovaný povinen zaevidovat exekutorské zástavní právo v souladu se zákonnými a podzákonnými požadavky, neboť podle platné právní úpravy se u různých dluhů z téhož právního důvodu eviduje výše jistiny, do které se zajištění poskytuje, a právní důvod dluhů. Žalovaný byl proto povinen opravit zřejmý omyl vzniklý při vedení katastru nemovitostí, jelikož se nejednalo o jeden dluh s příslušenstvím, ale více dluhů ze stejného právního důvodu.

II. Kasační stížnost žalovaného a vyjádření žalobce

[3] Proti napadenému rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. V ní poukázal na to, že vkladová listina pojmy „*směnečný peníz*“ a „*směnečná odměna*“ neobsahovala. Katastrální úřad proto odměnu uvedenou v exekučním příkazu pokládal za další částku spojenou s uplatněním jedné a téže pohledávky, která je zahrnuta v pojmu „*příslušenství pohledávky*“. Nejedná se proto o chybu v důsledku zřejmého omylu. Pracovník katastrálního úřadu zapsal údaje o exekučním zástavním právu na základě předložených listin a své vědomé úvahy, neboť posuzoval, které z příslušných ustanovení vyhlášky č. 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí [katastrální vyhláška (dále jen „katastrální vyhláška“)] pro daný případ použije. S ohledem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2012, č. j. 7 As 257/2014 – 24, se stěžovatel domnívá, že se nemůže jednat o zřejmý omyl při zápisu tohoto věcného práva, neboť jak vyplývá z uvedeného rozsudku, samotná nezákonnost při zápisu údajů do katastru nemovitostí ještě neznamená, že k tomuto zápisu došlo zřejmým omylem. Poukázal rovněž na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2017, č. j. 10 As 307/2016 – 38, podle kterého se o zřejmý omyl jedná pouze tehdy, pokud chyba v katastru nemovitostí je naprosto evidentní a jejíž zjištění se obejde bez podrobného zkoumání právní a skutkové stránky případu. Z odůvodnění napadeného rozsudku je však zřejmé, že krajský soud vyslovil závěr o chybnosti zápisu údajů o exekučním zástavním právu až poté, co učinil právní rozbor, při němž na údaje obsažené ve vkladové listině aplikoval příslušná ustanovení občanského zákoníku a směnečného zákona, včetně odkazu na komentář k občanskému soudnímu řádu a mechanismus výpočtu soudního poplatku. Katastrální úřad však při zápisu exekučního zástavního práva vycházel z vkladové listiny, která pojem „*směnečná odměna*“ neobsahovala. Byla v ní uvedena pouze „*odměna ve výši 13 109,30 Kč*“. Katastrální úřad neměl k dispozici směnečný platební rozkaz, který žalobce předložil až krajskému soudu. V daném případě se tak nemůže jednat o zřejmý omyl, protože chyba nebyla naprosto evidentní, když i krajský soud ji musel dovozovat vysoce odborným právním výkladem. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

pokračování

[4] Žalobce ve svém vyjádření označil kasační stížnost za nedůvodnou. Podstatou sporu byla otázka, zda jistina směnečné pohledávky a směnečná odměna tvoří dva samostatné nároky nebo nikoli a zda mají tyto nároky být v katastru nemovitostí evidovány samostatně. Závěr krajského soudu o tom, že jde o samostatné nároky, které mají být evidovány samostatně, je správný a je podpořen i mechanismem výpočtu soudního poplatku, neboť soudnímu poplatku mimo směnečný peníz podléhá i směnečná odměna. Tuto odměnu proto nelze považovat za příslušenství pohledávky. Stěžovatelovu argumentaci, že se nejedná o chybu v důsledku zřejmého omylu, považuje žalobce za nepřipadnou. Stěžovatel podle žalobce v této souvislosti příliš generalizuje, neboť minimálně jednoduché právní úvahy ve své činnosti katastrální úřad činí. Takové úvahy by měly odpovídat úrovni jeho specializace a měly by být odborně správné. Stěžovatel měl pro správný zápis exekučního zástavního práva k dispozici veškeré podklady už v okamžiku zápisu. Vkladovou listinou byl totiž exekuční příkaz, který obsahoval jasně definovaný exekuční titul, z něho bylo zřejmé, že jde o směnečnou pohledávku a směnečnou odměnu. Tato skutečnost podle stěžovatele odlišuje předloženou věc od případu, který Nejvyšší správní soud posuzoval v rozsudku ze dne 13. 4. 2017, č. j. 10 As 307/3016 – 38, neboť tam šlo o zaměření jednotlivých pozemků, jejichž konkrétní podoba vůbec z předložených listin nevyplývala.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v intencích § 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), v mezích uplatněného důvodu [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a v rozsahu kasační stížnosti. Vady, ke kterým by musel přihlédnout z úřední povinnosti, přitom neshledal.

[6] Kasační stížnost je důvodná.

[7] Stěžovatel namítá, že s ohledem na údaje obsažené ve vkladové listině nelze shora popsany neúplný zápis považovat za chybu vzniklou v důsledku „zřejmého omylu“ a jako takovou ji opravit postupem podle § 36 odst. 1 písm. a) katastrálního zákona. Podle tohoto ustanovení platí, že „[n]a písemný návrh vlastníka nebo jiného oprávněného nebo i bez návrhu opraví katastrální úřad chybné údaje katastru, které vznikly zřejmým omylem při vedení a obnově katastru.“

[8] Konkrétní údaje, které se o jednotlivých právech do katastru zapisují, stanoví katastrální vyhláška. Podle § 17 odst. 1 katastrální vyhlášky „[u] zástavního práva se evidují a) údaje o zatížené nemovitosti, b) výše zajištěného dluhu, popřípadě podíl věřitele na pohledávce vyjádřený zlomkem, procentem nebo výší části dluhu, c) údaje o věřiteli, d) údaje o vlastníkovi spoluvlastnického podílu, který je zástavním právem zatížen, v případě, kdy se zástavní právo vztahuje pouze ke spoluvlastnickému podílu na nemovitosti, e) poslední den doby, na kterou bylo právo sjednáno, pokud bylo sjednáno na omezenou dobu.“ Podle § 17 odst. 4 písm. c) katastrální vyhlášky „[n]amísto výše dluhu se eviduje u různých dluhů z téhož právního důvodu 1. výše jistiny, do které se zajištění poskytuje, a 2. právní důvod dluhů.“

[9] Spornou otázkou, jak vyplývá z kasační stížnosti, tedy je, zda zahrnutí směnečné odměny pod pojem „*příslušenství pohledávky*“ je možné považovat za zřejmý omyl pracovníka katastrálního úřadu.

[10] Výkladem pojmu „*zřejmý omyl*“ se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již mnohokrát zabýval. V rozsudku ze dne 17. 1. 2008, č. j. 1 As 40/2007 – 103, č. 2098/2010 Sb. NSS uvedl, že jde o pojem neurčitý, který je třeba vykládat vždy v souvislosti s konkrétním případem. Obecně sem však lze zařadit jak omyl týkající se skutkových okolností (*error facti* – např. chyby v psaní a počítání, zápis jiných údajů, zápis údajů neobsažených v podkladové listině či např. i opomenutí zapsat údaj v podkladové listině obsažený), tak i omyl právní (*error iuris* – např. zápis právního vztahu, který právní řád nezná, či zápis skutečnosti na základě listiny, která nesplňuje požadavky stanovené katastrálním zákonem). V rozsudku ze dne 5. 6. 2008, č. j. 1 As 46/2008, Nejvyšší správní soud upozornil, že opravit lze pouze chybu vzniklou zřejmým omylem, a proto ji nelze provést ve věci nejasné nebo sporné. V této souvislosti pak v rozsudku ze dne 13. 3. 2013 č. j. 7 As 187/2012 – 31, poukázal na to, že opravou zřejmého omylu nelze napravit jakýkoliv nesoulad mezi evidovanými údaji a skutečností a tam, kde je chyba nejasná nebo sporná, je nutné se nápravy domáhat u civilních soudů, např. žalobou na určení existence práva. Uvedená východiska Nejvyšší správní soud následně shrnul v rozsudku ze dne 23. 1. 2014, č. j. 7 As 123/2013 – 28. Zde uvedl, že v rámci opravy zřejmého omylu se zkoumá pouze to, zda se pracovník katastrálního úřadu dopustil zřejmého omylu, a není proto rozhodné, zda zápis v katastru nemovitostí odpovídá skutečnosti. Na toto shrnutí Nejvyšší správní soud navázal v rozsudku ze dne 22. 1. 2015, č. j. 7 As 257/2014 – 24, ve kterém uvedl, že o zřejmý omyl by se mohlo jednat tehdy, pokud by bylo vyloučeno, že postup pracovníka katastrálního úřadu byl výsledkem jeho volní, ne však zcela zjevně nesmyslné, úvahy. K nápravě chyby prostřednictvím institutu opravy zřejmého omylu tak pouhý omyl nestačí, ale musí jít o takovou chybu, která je jasná každému odborníkovi na danou oblast.

[11] Z uvedených východisek pro posuzovanou věc vyplývá, že zřejmý omyl nespočívá v jakémkoli chybně provedeném zápisu, ale že chyba pracovníka katastrálního úřadu musí být natolik jednoznačná, že je na první pohled evidentní a není ji třeba hlouběji dokazovat. K jejímu odhalení tak správní orgány nepotřebují žádný podrobný právní rozbor, neboť omyl je z hlediska platné právní úpravy zcela zjevný.

[12] Zřejmý omyl shledal Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 26. 9. 2019, č. j. 9 As 102/2018 – 31, ve kterém posuzoval provedení vkladu jediné jednotky v budově, přestože platná právní úprava obsažená v § 1 odst. 4 zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů, výslovně umožňovala vznik spoluvlastnictví budovy a s tím spojené vlastnictví bytu či nebytového prostoru jako jednotky a podílu na společných částech budovy pouze v budovách, které mají alespoň dva byty, dva nebytové prostory nebo alespoň jeden byt a jeden nebytový prostor. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku dospěl k závěru, že „[o]dhalení této chyby v žádném případě nevyžadovalo složitou myšlenkovou operaci (srov. např. rozsudek NSS ze dne 13. 3. 2013, č. j. 7 As 187/2012 – 31) a muselo být pracovníkovi katastru, jakož osobě odborně způsobilé v dané oblasti, zřejmé na první pohled. Prohlášení vlastníka, jímž se vymezují jednotky, je listinou, se kterou přichází pracovník katastru zcela běžně do styku, nehledě na to, že úprava obsažená v § 1 odst. 4 zákona o vlastnictví bytů je základním východiskem pro zápis jakékoliv jednotky do katastru nemovitostí.“

pokračování

[13] Nejvyšší správní soud má za to, že v předložené věci není chyba pracovníka katastrálního úřadu natolik očividná, aby ji bylo možné považovat za zřejmý omyl. Oba správní orgány totiž ve svých rozhodnutích vysvětlily, proč považují odměnu uvedenou v exekučním příkazu za příslušenství pohledávky. Stěžovatel se ztotožnil s názorem katastrálního úřadu, že z § 513 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „občanský zákoník“) a z § 137 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) vyplývá, že úroky, odměna a náklady nalézacího řízení uvedené v exekučním příkazu představují příslušenství pohledávky, a proto se nejedná o chybný zápis.

[14] Podle § 513 občanského zákoníku *„[p]říslušenstvím pohledávky jsou úroky, úroky z prodlení a náklady spojené s jejím uplatněním.*

[15] Podle § 137 odst. 1 občanského soudního řádu *„[n]áklady řízení jsou zejména hotové výdaje účastníků a jejich zástupců, včetně soudního poplatku, ušlý výdělek účastníků a jejich zákonných zástupců, náklady důkazů, tlumočné, náhrada za daň z přidané hodnoty, odměna za zastupování a odměna pro mediátora podle zákona o mediaci za první setkání s mediátorem nařízené soudem podle § 100 odst. 2.“*

[16] Přestože exekuční příkaz obsahoval informaci o tom, že exekučním titulem je směnečný platební rozkaz, jednotlivé pohledávky uvedené v exekučním příkazu pojmy směnečný peníz a směnečná odměna neobsahovaly. Pracovníky katastrálního úřadu nelze považovat za odborníky na směnečné právo, proto úvahu správních orgánů o tom, že „odměna“ je pouze příslušenstvím, tj. další částkou spojenou s uplatněním jedné a téže pohledávky, kterou založily na citovaných ustanoveních občanského zákoníku a občanského soudního řádu, nelze považovat za zcela zjevně nesmyslnou. Zařazení směnečné odměny pod pojem příslušenství pohledávky pak vzhledem k této úvaze nelze označit za zřejmý omyl, a proto ani nelze zjištěné pochybení opravit postupem podle § 36 odst. 1 písm. a) katastrálního zákona. Podle tohoto ustanovení je totiž katastrální úřad oprávněn a zároveň povinen opravit pouze takové údaje, které jsou chybné v důsledku zřejmého omylu. Tak tomu však v předložené věci není.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, a proto napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s. zrušil.

[18] Krajský soud bude v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku, že rozhodnutí žalovaného je zákonné (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[19] V novém rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 7. dubna 2021

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu